

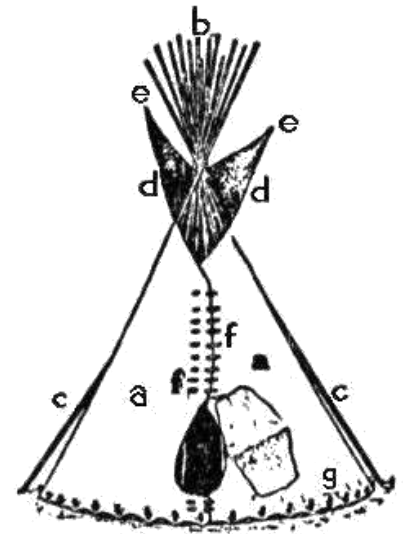

Leven in en om de tipi

Draagbare huizen

Het huis van de indianen die op de prairie leefden was een tipi. Dat was een grote, kegelvormige tent. De tipi werd gemaakt van bizonhuiden die door de vrouwen waren schoongemaakt en gelooid (zacht gemaakt). De huiden werden aan elkaar genaaid en dan rond een frame van lange houten stokken gedrapeerd. Binnenin de tipi brandde meestal een vuur, de rook kon weg via een smal rookgat bovenin de tipi. Dit rookgat kon worden afgesloten met een flap. Er stond vaak een ketel soep of stoofpot op het vuur en iedereen kon zichzelf bedienen. 's Nachts sliep het gezin op een laag huiden rond het vuur.

a huiden	b palen	c palen voor rookflappen
d rookflappen	e 'oren'	f houten pinnen om de dekhuiden vast te zetten
		g houten haringen

Leven als nomaden

De indianen van de prairie waren nomaden. Dat betekent dat ze rondreisden. Ze leefden niet in blijvende dorpen, maar verplaatsten hun kamp met het wisselen van de seizoenen. Alle spullen waren makkelijk mee te nemen. Zelfs hun huizen, de tipi's, waren gemakkelijk opvouwbaar.

Ze reisden te voet, te paard, of met kano's als dat mogelijk was.

Van palen maakten ze een soort draagbaar die door dieren getrokken werden. Daarop werden hun spullen geladen.

In de zomer volgden ze de bizonkuddes. Eén keer per jaar, ook in de zomer, kwamen de families van een stam bij elkaar op de Grote Vlakte. Dan hielden ze een stamvergadering.

Een ander woord daarvoor is powwow (pau wau).

Later sloegen ze hun winterkamp op in een beschermt dal.

Werk

De vrouwen waren altijd bezig. Behalve huiden schoonmaken en tipi's bouwen, moesten ze koken, water en brandhout halen, kinderen opvoeden en voor gasten zorgen. De vrouwen maakten ook kleren en schoenen. Ze versierden deze prachtig. Verder droogden ze nog vlees. Ook verzamelden vrouwen wilde kersen, koolrapen, bessen en kruiden.

Jagen was het werk van mannen. Het leven van een stam hing daar vanaf. Voordat de blanken geweren meebrachten, doodden de Indianen de bizons met speren, pijlen en bogen of door ze van rotsen af de afgrond in te drijven.

De jacht werd zorgvuldig voorbereid. Verkenners zochten de kudde en dreven die in de juiste richting. De jagers waren uitstekende ruiters. Ze konden pijlen afvuren of speren werpen, terwijl ze pijlsnel en zonder zadel tussen de wilde kudde reden.

De mannen jaagden ook op rendieren, herten, konijnen en korhoenders en ze gingen vissen.

Op een dorre prairie werd maar weinig voedsel verbouwd. Sommige stammen verbouwden tabak. De stammen die in de rivierdalen aan de rand van een vlakte woonden verbouwden vaak maïs, bonen en pompoenen.

Kinderen speelden in het kamp. De meisjes werd al vroeg geleerd hoe ze moesten koken en kleding maken. De jongens leerden al op jonge leeftijd de vaardigheden die nodig waren voor de jacht. Verder moesten ze natuurlijk ook klusjes in en om het kamp doen.

Leven in een tipi

De indianen hadden vrij strikte regels wat beleefdheid betrof. Iedereen paste ze toe wanneer hij of zij bijvoorbeeld de tipi van een vriend bezocht.

Was de deur open, dan kon een vriend meteen binnenkomen. Was ze dicht, dan krabde hij aan de deur, of schudde met de deureklopper, een uitgesneden buffelhoef. Hij wachtte dan gewoon tot hij binnen werd geroepen. Een stel gekruiste stokken voor de deur betekende zoveel als "niet storen". Gekruiste stokken of gesloten rookflappen, betekenden dat de bewoner niet thuis was. Het was een doeltreffend beveiligingssysteem, want niemand zou er dan aan denken om dan naar binnen te gaan.

Als een man de tipi binnenkwam, ging hij meteen naar rechts en wachtte daar tot de gastheer hem vroeg om achterin de tipi links van hem te gaan zitten. Een vrouw kwam na de man binnen en ging meteen naar links. Over het algemeen zaten de vrouwen aan de zuidkant en de mannen aan de noordkant van de tipi.

Van de gast, die voor een maaltijd was uitgenodigd, werd verwacht dat hij zijn kopjes en lepels zelf zou meebrengen en ook dat hij al het voedsel dat hem werd geboden opat.

Het was erg onbeleefd om tussen het vuur en een persoon door te lopen. Ze liepen daarom steeds achter de anderen langs en wie al zat leunde een beetje voorover om plaats te maken. Niemand zou ook over het altaar of over het vuur in het midden stappen.

De vrouwen moesten op hun hielen zitten of met beide benen samen aan één kant.

De mannen zaten in kleermakerszit. In een groep moesten jonge mannen zwijgen tot een oudere hen uitdrukkelijk vroeg om te spreken.

Als de gastheer zijn pijp uitklopte, was dit voor iedereen het teken om weg te gaan. Dat gebeurde dan ook meteen en zonder enig gemopper.

